

Universitätsbibliothek Paderborn

**Nuclevs Coppensteinivs Conceptvvm Prædicabilivm In
Dominicas Festaqve omnia per Annum**

Coppenstein, Johann Andreas

Mogvntiæ, 1624

Dominica XIII. Post Trinitatem. Homo quidam descendebat ab Ierusalem in Iericho, & incidit in latrones. Lucæ 10.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51556](#)

sunt; at extra hoc, grauant. Nam homo viuus in fundo iacens oceani, huius pondus non sentit: at in sicca iacens sub vase aqua pleno, pondere opprimitur: Sic iacens in voluntate peccati, & peccandi, leue ducit, aut nihil peccatum: at ex eo extractus voluntatis male oceano, tum gravitatem sentire peccati incipit, ac dolet. David Psal. 37. Sicut onus graue, grauata sunt super me. Et mox Afflictus, & humiliatus sum nimis, & rugiebam agemitu cordis mei. Ideo & Iesu singemuit.

IV. Denique miserum personauit, ac tantum non beauit. Hic fructus alienæ fidei & charitatis adducentium ipsum. Sic Matth. 8. Viuæ Centurionis fidei donatus est seruus eius: Sic filia matri Chanaanæ: Sic S. Stephani precibus Paulus: Sic Monicæ S. Augusti. Qui de illo, serm. 2. & 4. de S. Steph. Nisi Stephanus orasset; Ecclesia Paulum non haberet. Deque Augustino Ambrosius Monicæ ait: Impossibile est, ut filius tantarum lachrymarum pereat. Quare impletum Isa. 35. Tunc aperietur oculi cœcorum; & aures surdorum patrebunt. Et Sap. 10. Sapientia aperuit os mutorum, & linguas infanticum fecit disertas. Itaque bene omnia fecit.

DOMINICA XIII. POST TRINITATEM.

Homo quidam descendebat ab Ierusalem in Iericho, & incidit in latrones. Lucæ 10.

David, 1. Reg. 30. in procinctu persequendi incendiarios urbis Siceleg, reliquum ab fugientibus in via seruum ægrum Aegyptium benigne suscepit, ac fouit: Ita præsens Samaritanus.

Circa quod nos

- I. Degratia iustificante.
- II. De politici multis, sed rerum salutis ignariis.

- III. In genere scientie virtutem esse.
- IV. De dilectione Dei ex toto corde.
- V. De lapsio in latrones.
- VI. De Sacerdote, & Samaritano.

PARS I.

Degratia iustificante.

I. Fides, & Theologia docet apud D. Th. *Sine gratia* 1. 2. q. 111. a. 9. Et 2. Sent. dist. 28. a. 8. Nil *operis non* posse hominem operari boni, quod coe- *uent merito sit dignum, ni gratia Dei adiuuetur.* *toria.*

1. Nam Arist. 3. de anima, ait: *In omnium rerum natura semper est aliquid, quod potest facere omnia illius genera.* 2. Ostendit exemplo, 1. Meta. & 7. Phys. Nam in mouentibus & motis non est processus in infinitum, sed necesse est venire ad aliquem motorem primum. Ita bonas actiones necesse est à Primo Agenete deriuari.

3. Nam, vt ait Plato in Timæo: *Omne esse est à primo Esse, vt omne verum est à primo Vero; sic omne bonum est à primo Bono.* 4. Clarissime Arist. 1. Polit. *Sine Deo nihil est possibile.* 5. 2. Cor. 3. *Nō sumus sufficientes cogitare aliquid à nobis: sed omnis sufficientia nostra ex Deo est.* 6. Ioan. 15. *Sine me nihil potestis facere.*

II. Rursus. D. Th. 1. 2. q. 109. a. 7. Existens *non potest* in peccato mortali emergere sine speciali *per se resur* Dei gratia non potest. 1. S. Anselmi vox *gere.* est. *Homo seipso in puto dare: sed non educere potest.* 2. Hinc de peccatore Proverb. 23. Eris, sicut dormiens in medio mari, & quasi sopitus gubernator amissio clavus. 3. Ionas huius figuram dicti fert facto. 4. Augustini vox est. *Homo sibi vitam eripere potest, sed non reddere.* Ita peccator homo per malitiam occidit animam suam. Sap. 16. At dein Psal. 77. *est spiritus vadens, & non reuertens.*

III. Chrysostomus intentia est: Homo *Est mancipatus* per peccatum se obligat Satanæ *vt dominus Se-* mino, *mancipium.* Vt, qui elegerunt Re- *tana.* gem; Regem pati debent eundem: At Sa- tan, Job. 41. *Ipse est Rex super omnes filios su- perbie: quem libere peccantes, libere eli-* gunt

Dd 3 gunt

gunt: ac proin pati debent obnoxij: ni
Deus eripiat: 2. Jacob cum filijs, tempore
penuria, in Aegyptum commigravit, vt
biennij, vel triennij tempus isthic mora-
rentur. Sed contigit patrem extingui;
durare sterilitatem; mori Patriarchas;
morari inibi posteros annis 400. redigi-
que in seruitutem. Dum eos Deus educe-
ret in manu forti, & brachio excenso. I-
dem euenit pertractis in peccatum.

Miraculo-
se emanci-
patur.

3. Vnde nemo exit; nisi miraculo edu-
ctus. Nam vt Aug lib. de lib. arbit. Maius est
opus peccatoris iustificatio, quam mundi
creatio. 4. Ratio Arist. in Postpræd. ait: A
priuatione ad habitum impossibilis est regressus
per naturam. Ut, amissi visus nulla est re-
cuperatio naturaliter. At peccatum ex-
cæcat animam. Sap. 2. Excauit eos malitia
eorum. Quare ad lumen gratiæ non datur
regressus naturaliter. Vt hic lapsus in la-
trones, perisset, ni Deus ipsum seruasset.

P A R S II.

Depoliticus multiscius; sed rerum salutis
ignarus.

Sunt oculi-
sta.
2. Adami-
ta.

3. Bestia.

4. Achito-
pheliani.

I. Ecce Legisperitus: a dignus sui, & coe-
li, & vitæ. 1. Similis oculo, qui videt
omnia, se vnum non. 2. Similis Adæ; qui
Doctor creatus creatis reb. omnibus no-
mina dare sciuit, apta naturæ cuiusque,
at sibi vni non: se vel nudū esse nesciebat.
Tales hodie multi scioli; at suorum ne-
scij, atque salutis, rerumque conscientiæ.
3. Sæpe est hisce vt quisque talium dicere
queat Ps. 21. Ut iumentum factus sum apud te
in spiritualibus & ego semper tecum in regé-
dis subditis, regno, rep. &c. Ita politici
sunt, terrena sapiunt, atqui, vt 1. Cor. 2. Ani-
malis homo non percipit ea, quæ Dei sunt: sic ipsi.

4. An non, 2. Reg. 16. 17. consilium Achito-
phel, quasi si quis consideret Deum? In rebus
tamen animæ bruto erat brutior; vt de-
speratus se ex laqueo suspenderet. Tales
aquilæ, ac lynxes in saecularibus multi;
talpæ in spiritualibus. Quia sunt, qualis Ps.

48. Homo, cum in honore gratiæ esset, non in-
tellexit: sed floccipendit, & excidit: Et id-
eo comparatus est iumentis insipientibus, & si-
milis factus est illis.

5. Et idem illis, quod euenit Davidi, 5. Cxxii.
Ps. 37. Dereliquit me virtus mea: & lumen o-
culorum meorum, in politicis acutum, non
est mecum in spiritualibus. Quid? Vicerat
Goliathum, Philistæos, hostiles exerci-
tus, leones, vrsos, &c. & vt Deo seruat,
dereliquerit eum virtus, & lumen oculorum? Ita
coœcuit hic Doctor, Domine, quid faciendo,
vitam, &c. Indoœte Doctor, alios docere
potes, te ipsum non potes.

6. Ita Rex Syriae dixit Naamani, 4. Reg. 5.
Vade & mittam literas ad Regem Israel, &c.
quibus eum commendabat, vt iuuaretur,
quo à lepra mundaretur: & mundatus
est ab irraue lepra: Rex autem sibi
ipsi non sapuit ad salutem animæ simile.
Similes Syriae Reges multi, dirigunt a-
lios bene: se negligunt, vel euertunt. Ps.
49. Peccatori autem dixit Deus: quare tu enar-
ras iustitias meas, & assumis testamentum me-
um per ostium? Tu vero odisti disciplinam, &
proiecisti sermones meos retrorsum.

7. Sunt ut arcæ fabri, qui ipsi diluendo 7. Arcæ
periere, cum Noacho ac filiis arca saluti bri-
effet. Gen. 6.

8. Eiusdem metuens Apostolus ait: Ti. 8. Reprob-
meo, ne, cum aliis predicauerim. ipse reprobus
officiar. 1. Cor. 9.

II. Sed esto, sint qui sciant alia, at ne-
sciant spiritualia: sapientaliis ac consulât,
non sibi. Verum, esse doctos, & eos etiam
noxiros aliis, hoc vero intolerabile.

1. Inquirunt, vt Herodes, de Christo
nato: Scripturas euoluunt, non vt Deum
colant, sed impietatem suam stabiliant.

2. Produxit Deus, Genes. 2. lignum vite 10. Ligna
in medio paradisi, lignumque scientia boni &
mali. Talia sunt iifti ligna, at in fructifera:
sæpius noxia. 3. Similes seruo, Matth. 11. Seruji
25. qui talentum abscondit in fudario; quam
fibi

fibi inutilis, damnosus Domino per solam cessationem: Quid si etiam aduersus ipsum vsus talento fuisset? id quod peccatoribus commune est, proprium ac perpetuum.

^{11. Afrorū} 4. Vt astra, et si facta ad bonas influen-
tias, saepet tamen pestilentes producunt in fluxus, secundarum interuentu causarum: Ita docti, qui, Dan. 2. comparantur splendori firmamenti, & stellis. 5. Sunt etiam ager ille consitus semine bono: zizania tamen plenus.

PARS III.

Quarens
malua.

Iungendam scientia virutem esse.
Magister, quid, &c. Veri pellit etator
melt, non querit ut discat, sed, num
quid ignoret Dominus, resciscat. 1. Os tu-
um, Psalm. 9. abundauit malitia, & lingua
tua concinnauit dolos. 2. Hæc percunctatio-
nistuæ vestis ex lino, & lana contexta est:
contra vetitum, Deut. 22.

Ponderosam tamen moues quæstio-
nem; non vthodie plures scholæ;
An Deus sit in locis imaginariis? An serpens
ante Adæ peccatum constiterit pedibus?
Narrauerunt mihi iniquifabulationes. Ps. 118.

Deinde. 1. Vt veterator fuerit; non e-
ratt tamen Lutheranus, aut Calvinianus,
qui opera bona esse saluti abnegant: Atis
ait: *Quid faciendo.* 2. Ille etiam Pater fami-
lias mercedem dat operariis, Matt. 20, nō
otiosis. 3. Quin & conuersus quærebat
Paulus, Act. 9. Domine, quid me vis facere.

II. Par indiuisum esto scientia & virtus:
perniciose dissociantur. 1. In ora vestis
Pontificia effet tintinnabula, & mala pu-
nica alternis debebant: ita in Doctore,
Scientia & virtutis actus simul appareat.
Tintinnabulum habebat is legis peritus;
sed malum granatum nullum. 2. Vitium
doctorum & istud est, non consulere An-
tiquitatem, Consensum maiorum ac re-
tro sæculorum Traditionem; sed altius

sapere, credere sibi, cæteros suo subiice-
re iudicio, & despicere. Hic carnales sunt.
Contra hos surgunt in docili. Eccl. rapiunt:
ipsicum doctrinam suis, ecce, in carne & sanguine
volutantur; aiebat de se S. Aug. l. 8. Conf. c. 8.

^{3. Iustitie.}

3. Arsenius Arcadij & Honorij Imp.
pedagogus ac magister, cù spredo mun-
do eremum coleret; idiotam senem quen-
dam identidem consulebat subditus il-
li; rogaribus causam, ait: *Huius rusticus illi-
teratam iustitiam fateor me nondum didicisse.*

<sup>4. Bonita-
tis.</sup>

4. Hyppomachus Dux, refert Plut. l. de
cupid. diuit. audiens laudari quandam à
longitudine corporis, ac manuum; ideo-
que gymnicis duellis aptu: ait, Bene qui-
dem, si corona in alto pendens deripiendia
foret: at iam robore solido & dexte-
ritate certandum est. Ita est; Si doctus ce-
lebretur, at non perinde vir bonus.

5. Ecce Paulum, 1. Cor. 13. Si habuero o-

^{5. Charita-}

mnem Scientiam; charitatem non habuero:

^{6. Discipli-}

nihil sum. 6. Ideo Ps. 118. Bonitatē, & Disci-

^{7. Sequele}

plinam, & scientiam doceme. 7. Potuerunt

^{8. Dei.}

isti quidem ostendere Herodi, Matth. 2. Christum in Bethleem nasciturum; sed

^{7. Sequele}

loco se mouere, Magosque comitari ad-
oratum noluerunt. Nimirum se respecti-

^{8. Perse-}

bus pasci sat habebant. 8. Alia Sponsus

^{8. Perse-}

ornamenta spondet Sponsæ Canticorū

^{8. Perse-}

1. Murænulas aureas faciemus tibi, vermicula-
tas argento. Quid? Quis aurum vidi argé-
mento illustrari? At charitas aureæ perfe-

^{8. Perse-}

tionis, condecoratur argento scientiæ.

^{8. Perse-}

Quæ duo diuinum quid efficiunt.

^{8. Perse-}

III. Alioquin, 1. Cor. 13. Argentum so-

^{8. Perse-}

lum; est velut & sonans, aut cymbalum tinniēs.

^{8. Perse-}

2. Velut idolum, quod oculos habet,
& non videt, manus, & non palpat. 3.

^{8. Perse-}

vt camini, eminent quidem supra do-
mum altiores, sed domus pars sunt fuli-

^{8. Perse-}

ginoſiſſima: Tales doctores, affectuum
& vitiorum interiori fuligine defecati:

^{8. Perse-}

Exparuaj scintilla ſæpe magnum exci-
tant incendium. 4. Sunt vrmontes, qui

^{8. Perse-}

etsi

et si s̄epe sint fontipari, fœnipari, fructiferi, amoeni; cœlestis influentia proximi: in iis tamen sunt s̄epe Gelboini steriles, fragosi, ibicunq; nidi, &c.

5. Idem proinde, quod arbori Nabu-chodonosoræ, euueniet ijs qui similes illi sūt. Erat fructus eius nimius quidem, Dan. 4. sed subter eam habitabant animalia; & bestia: & ex ea vescebatur omnis caro. Ingrata arbos, bestias pascens meras; non homines: Ideo Dominus: Succidite arborem, discutite folia, dispergite fructus. Quot sunt Doctores eximij cætera omnia: sed vel auriperæ, vel honoripetæ, vel hæredipetæ; aut aliter improbi? Arbores autumnales, bis mortua, ait Iudas. Ergo omnis arbor, quæ nō facit fructubonum, excidetur, & in ignem mittetur.

Sunt ij quidam Naamanes, qui cunctos præstant honoribus, opibus, gratia, potentia, scientia: Sed & vitiorum lepra. Qualis hic Leguleius.

P A R S IV.

De Dilectione Dei ex toto corde.

*Cor Deo
debetur.*

I. **D**iliges Deum tuum ex toto corde. Chrys. ait. Primum, quod postulat, est cor: Primum igitur illi consecrandum est. 1. Hinc Psalm. 30. Cor mundum crea in me Deus: & spiritum rectum innoua in visceribus meis. Non petit pedes, ad ambulandum audacius; non manus, ad bellandum fortius, &c. Omnia sunt nihili; ni cor sit rectum. 2. Cor est quasi primum Mobile, cæteros mouens orbes: Ita cor omnia, quæ corporis sunt, regit.

3. Ezech. 1. Quocunq; ibat spiritus: illuc, eunte spiritu, & rotæ pariter eleuantur, sequentes eum. Spiritus enim vita erat in roti. Ita cor regit animæ potentias. Ideo Deo debetur, vt nobilissimum.

4. Exod. 13. Sanctifica mihi omne primogenitum tam de hominibus, quam de iumentis: Cætera vñsi reliquit. At cor in homine est primogenitum: teste Arist. primum

& vltimum viuens. Amor item in virtutibus est primogenitus: Ergo Deo sacram dum eor & amor.

11. Augustinus ait, cor esse fontem, è quo duo existunt flumina; quibus cœlum & terra exundat. Nimis appetitus ^{1d fons.} moris ^{utrinque} & terra exundat. Nimis appetitus ter renorum fecit aquæ: at illi misericordia alter, vnde amor cœlestium. Ergo Diliges Dominum Deum, &c.

12. S. Bernardus id ita explicat: Sic Deum diligimus: ut nullus voluptatum illecebris ita capiamus, ut ab eius amore, & obsequio disiungaris. ^{ex 1010} Demisj.

2. Moys ait Pharaon, Exod. 10. Ita & sacrificare Domino: oves tamen vestre, & armamenta remaneant: Cui Moyses confessim: cuncti greges pergent nobiscum. Non remanabit ex eis vngula, quæ sunt necessaria in cultum Dei. Ita & mundus suggestit: greges sensuum ac facultatum exteriorum deliciis relinquamus: Sed ex omnibus viribus tuis, dicit Dominus: id est; Ex omni, quod in anima, corpore, circumq; est; nil in te, vel extra te supra Deum diligies.

Et nota, cor primo nominari, demum Amorimentum, id est, intellectum. Nam pia ^{omnianitatem} mentales meditationes manant ex cor- ponenda. diligente. Hinc Cant. 2. Introduxit me in cellam vinariam: ordinavit in me charitatem: Ut ea 1. debeat Deo, tum mihi, dein proximo: Et 1. corde, 2. anima, 3. mente. Id est ita: vt potius mundum, & omnia perdas, quam Deum.

Sic Moyses fecit, Exod. 32. Ponat vir gladium super fænum suum: & occidat vñus quisque fratrem suum, & amicum, & proximum. Quia vitulum adorarant: Honori Dei cunctos postponebat. Dictum factum. Cæsis 20000. hominum ait, Confessus ho die manus vestras Domino, vñusque in filio, & fratre suo: vt detur vobis benedictio, qui amore Dei prætulisti, amori proximorum.

III. Quod si tale in veteri Lege patratum; quanto magis in Noua præstantum est: Nam in cœna dans idem mandatum

Ob finem hominum.
Cuius pars Deus.
Amoris pondus.
Et meritis.
Cur diligētus Deus.
Diuinus amor puniatur.

Datum ait, Ioan. 13. Mandatum Novum do vobis : quia novo modo , & exemplo id ipse implerat. Et vero impleri cupit a nobis, pro cuiusque virili.

Et ad hoc creatus homo est. Quærerit Picus Mirandula. Cur omnibus creatis demum hominem crearit Deus ? Iam enim cuncta distribuerat Angelis coelos, terram animalibus, aerem aubus, pescibus vndas : Reliquum homini nihil. Nec illa quicquā de suo cedentiure ipsi. Respondebat , sua sint cuique , sed homini Deus. 1. Ps. 15. Dominus pars hereditatis meae, & calicis mei. Tu es, qui restitus hereditatem meā mihi. 2. Ps. 141. Portio mea Domine inter rauientium. 3. Et alibi Pars mea Deus. Vere Beatus populus , cuius Dominus Deus eius. 4. August. 1. Conf. cap. 3. Fecisti nos Domine ad te, inquietū est cor nostrū , donec quiescat in te.

Ergo hoc sit pondus, ad quod appen des omnia operata tua. Diliges Dominum Deū tuum. Pondus erat Hebreis duplex, Letit. 5. Exod. 3. Publicum seu commune, & Sāctuarij, hoc exactius erat : Ita pondus amoris iam nūc. Commune est pro mundimore & amore, Sanctuarij Religiosorum ac perfectiorum est.

Amor similis est notæ arithmeticæ, ò nullam vocant. Huic si præponas unitatem, valet 10. si addas 0, valet 100. si aliud, valet 1000. Ita tantum valent actiones pīæ, quantus amor.

IV. Dignum est Deum diligi ; Quia, Dominus Deus, Tu es. Quia Bonus, Iucundus, uerilis. Ob Potentiam, Sapientiam, Clementiam. 1. Sic dilexit eum Susanna, Dan. 13. quæ mori maluit, quam duobus consentire senacionibus. 2. Sic herum tuum Joseph, Gen. 29. heræ se negans, Quomodo possum hoc malum facere, & peccare in Dominum meum?

Ex toto vult diligi, non ex parte, 1. Vt 1. Reg. 5. Philistei eodem in templo Arcam & Dagon colere volebant, sed irato Deo

vtrumque perdidunt. 2. Filii Aaron, Leu. 10. quod ignem nouum & alienū accerræ imposuissent, à Domino occiduntur. Sic qui amorem profanum cordi imponunt, eius fumus Deo odibilis est. 3. Meretrix parui pendebat infantem discari, 3. Reg. 3. At Salomon saniori iudicio totum matrem reddebat, sic amor, animæ foetus, non est diuidendus, dandus Creatori totus. 4. Cain, Gen. 4. quod optimum de sacrificio, retinuerat sibi, dexterius Deo offerebat, fit reprobis, ac inde paricida. Diuisus amor signum reprobationis est.

P A R S V.

De Lapsō in latrones.

1. **E**t quis est meus proximus ? Respondet peccati. Dominus per parabolā : simul qua docet peccati malitiam, & qua omnis miseria manat, & diluvium malorum. 1. Nā peccatum Hebrei dicunt Aberem ; ab radice Aben, id est, universali destrucción. 2. Nec mirum. Deum eiicere animo, simul omne bonum. Pater in Saule peccatore, 1. Reg. 28. Quid me, ait Samuel, interrogas, cum Dominus recessit a te? 3. Eccl. 9. Qui in uno peccat, multa bona perdit. 4. Deut. 28. Maledictus erit in ciuitate, maledictus in agro, maledictum horreum tuum, & maledictæ reliquiæ tue: maledictus erit ingrediens, maledictus egrediens. Hanc miseriam representat Homo quidam descendens.

II. Homo, Adam, (vt S. Patres consen tiunt) integer vndeque in Ierusalem patratus: descendebat ad appetitus inferiores, (cuius conuersatio in cœlis erat, Philipp. 3.) Et cum in honore esset, non intellexit; comparatus iumentis insipientibus simili factus est ille, Ps. 48. Pater idem in prodigo, Luc. 15. Ille in loco natus, voluptates consecutus, ad incitas veniet. Quoties casum deserit suum ante, quam ad patrem reueniret? * At flebilior status est peccatoris. Ex Ee quan-

quanto, à quantis excidit; ad qualia, quo-
usque?

*Eius cor-
ruptio.* Sed Adami nostri statum triplicem
intuere, Creationis, Lapsus, Reparatio-

nis. Quam beatus in primo; tam infelix
in secundo. 1. Utque dolium vini to-
tum corrupti aceti gutta; unus pestilens
urbem; ita peccatum hominem destru-
xit; truncavit vndeque arborem; ut fru-
ctibus efferendis effici nepta. 2. Ut ca-
dauera, dum vis balsami durat, durant
incorrupta; at ea deficiente, deficiunt. Sic
gratia in homine.

*Demones
latrocinā-
tur.* III. Incidit in latrones: Dæmones, raptor-
es gratiarum, virtutum. 1. Hi sunt, 4.
Reg. 20. Babylonii fures qui Ezechia the-
sauros diripiunt. 2. Hi sunt latrunculi Chal-
daei, qui greges & armenta Iobi abripiunt
Iob. 1. 3. Latrunculi Amalec, qui Davidis Si-
celeg urbem incidunt. 1. Reg. 30. 4. Sunt
dracones, Apoc. 12, qui cauda stellas cœlo
detrahunt planetasque despoliant. 5. Est
Satan, Iere. 31, quasi latro insidians in solitu-
dine mundi; subindeque se in formam
Angeli induens: ut decipiat.

Predatur. IV. Qui despolauerūt cum. 1. Sponsa con-
queritur Cantic. 5. Tulerunt pallium meum
custodes murorum. 2. Et Iob 10. Expoliavit
me gloria mea, & abstulit coronam capiti meo:
& quasi arbori euulsa abstulit spem meam. Ita
per peccatum dæmones grassantur in a-
nimam. Despoliant eam pallio charitatis,
corona iustitiae. Vulnerant in facultati-
bus naturæ, intellectus, voluntatis, me-
morie, appetitus ac semiuiuum relin-
quunt: ut quod viuit; magis peccato, quā
bono viuat. Vt ait Iere. 4. Sapientes sunt, ut
faciant malum: bene autem facere nesciunt.

P A R S VI.

De Sacerdote & Samaritano.

*Vetus Lex
inefficax
gratia est.* I. Sacerdos, & Léuites pertransiunt. Nec e-
nim illius Sacrificia V. T. erant abo-
lendo peccato: nec huius præleæcio Le-

gis erat saucio persanando. 1. Nibile-
num ad perfectum adducit Lex Mosaica. Ne-
que iustificationem affert Nam Galat. 4.
Ex operibus Legis non iustificabitur omnis caro.

2. Id ostendit Eliseus, 4. Reg. 4. Præmis-
tit puerum cum baculo ad hospitē filium
suscitandum. At nequaquam. Oportet
ut ipsum venire: mortuo se superextē-
dere: Sic que calefacta est caro pueri, & reu-
xit. Seruus Moyses: Lex baculus: IESVS
Eliseus: puer mortuus humanum genus:
superextensio erat acceptio formæ ho-
minis ac serui.

II. Quis villa tamen unquam in Vete- *Omnis*
ri Lege facta fuit gratia; ea respectu Chri-
sti prouenit. 1. Hinc Apoc. 12. dicitur Agnus occisus ab origine mundi, 2. Et Apoc. vlt.
Radix, & genus David. Nam ut ab radice vis
omnis est arbori, ita generi humano gra-
tia omnis per IESVM: ut cuius merita ab
initio mundi operata sunt. 3. Hinc 1. Cor.
10. Bibebant de spiritu ali consueverunt eos petra:
petra autem erat Christus: crux erat virga
percutiens; aquæ erat gratiarum dona. 4.
In Propitiatorium, Exod. 25. duo Cheru-
bin fixistuebantur: Id est, in Christum
duo populi, Iudaicus, & Christianus.

5. Serpentem æneum, Num. 21. respicie-
tes sanabantur à serpentinis morsib. Ser-
pens erat Christus; itaque in veteri Le-
ge respectu sanabat; in noua effectius
reapse suscepit lapsum in latrones.

III. Similiter vult, ut in primis faciat *Sacerdos*
Sacerdotes in Ecclesia. 1. In cuius signum
præcepit, Exod. 4. Assumto unctionis oleo
ynges Tabernaculum cum Vas suis, ut sancti-
ficentur. Ita omnes Ecclesia ministros vo-
luit esse oleo træquilliores, & misericor-
des in lapsos: non hos pertransire. At,
eheu! sæpius Samaritanus laicus benignita-
te superat Sacerdotes. Quo magis hi vi-
tuperandi; laudandus iste.

Semper debilior succurrendum est.
1. Ut cor, et si in medio corporis situm
*Laici lib-
ralitatem
in egenus,*

mem-

menbris robur impertiat: partitamen
sinistre potius, ut debiliori: ita potius
pauperi propter Deum dandum; quam
diuini propter amicitiam. 2. Vel ut Lu-
cullus amicis conuiuio exceptis, ac splé-
dore, sumtusque admirantibus, ait:
*Non nihil vestra causa sed maxim pars luculli
causa fecit: Ita pauperi des ipsius;* at tua
maxime causa. Data enim eleemosyna
plus tibi danti, quam accipienti confert.
2. Deus, *Leu. i.*, noluit integrum sibi vici-
mam offerri; sed in frusta concisam. Cō-
cide ope tuas, ac disperge. Reuiciebat id-
eo forte Deus olim, *Deur. 14.* animal, ut
immundum; quod vngulam non diuidebat.
Sic immundus, qui amorem sui
non diuidit etiam in proximum. Diuisit
Samaritanus.

Samaritanus Iesus. 4. Qui IESVM repræsentat. *Ioan. 8.*
Nonne benedicimus nos, quia Samaritanus es
tu. 1. Et ille peccatori, ait *S. Ambrosius*:
Tunc appropinquauit, quando factus est com-
passionis nostra susceptione finitus: & miser-
icordia collatione vicinus. 2. Ille ex equo; id
est, è cœlo descendit; & seipsū humilians
factus est obediens usque ad mortem. *Phil. 2. 3.*
Ille una in doctrina sua dedit oleum gra-
tiae, ad amorem; & vinum iustitiae, ad ti-
morem excitandum. Vnde *Psalm. 59.*
Potasti nos vino compunctionis. Quia Ro-
man. 1. *Ira Dei reuelatur super omnem im-
pietatem hominum.* 4. Ille demum pann-
culis Sacramentorum obligauit vulnera
nostraporro curanda.

DOMINICA XIV POST TRI- NITATEM.

*Cum ingredetur Iesu in quoddam
castellum, occurserunt ei decem
viri Leprosi.*

Luc. 17.

NVncium, 4. *Reg. 5.* de Naaman à lepra
per Elisaem consanato, ut primum

in Syriam venit; magnam haud dubi-
admirationem excitauit. Maiorem de-
cem leprosorum mundatio per Gal-
laem commouit.

Circa quam nos

- I. De vitanda prætorum societate.
- II. De lepra peccati.
- III. De castello, Decemque leprosis.
- IV. De Leprosorum clavore.
- V. De Sacerdote, lepra iudice.
- VI. De regreſſu Samaritani.

P A R S I.

De vitanda prætorum societate

- I. Mproborum deuita consortium 1. *Testimo-
nia.*
1. Nam monet Pythagoricum: *Qua ni-*
gricantes habent caudas ne gustato. 2. *Ibid.*
9. Soliloqu. Melius est habere malorum o-
dium, quam consortium: Sicut bona mul-
tabet Communis vita sanctorum, sic pluri-
ma mala societas affert malorum 3. Hinc
Plato verat ab improbis contueneri pue-
ros: ab nutricibus fabulas narrari, aut că-
tari lascina. 4. *Pro. i.* Fili mi, si te lactauerint
peccatores: ne ambules cū eis. Prohibe pedē tuū à
semis eorū: pedes enim illorū ad malū currunt.
- Propheta Iehu, dure & iuste ad Achab 1. *Expla-
ista.* 2. *Para. 19.* *Quare impio, Regi Iosa-
phat, probes auxilium?* Et iis, qui oderunt Do-
minum, amicitia coniungeris? Idcirco iram Dei
merebaris. 2. Eliseus 2. *Paral.* 20. *Quia, Iosaphat,*
increpat Iosaphate eundem, habuisti sedus
cū Ochozia, filio Achab: percussit Dominus
opera tua, cōtritaq; sunt naues, nec potuerūt ire
in Tharsis ad aurum aduehendum. Nam
classem suam iunxerat classi illius. Tan-
tum nocet improborum societas.
3. *S. Ambros. in c. 14. Luc.* Non turbatur Iuda-
nus, qua Petrum vehebat: Sed illa, que Iudam
habebat: & sic multa discipulorum merita nau-
fragabant. In vtraque Petrus: sed qui suis meri-
tis firmus est, turbatur alienis. Causamus igitur
perfidum: causamus proditorem: ne per vnum
plurimi fluctuemus. Idē serm. decathedra

Ee 2 Petri.